

Мета:

- œ Проаналізувати розвиток риторики на території сучасної України часів Київської Русі;
- œ Дослідити творчість тогочасних риторів;
- œ Визначити які фактори вплинули на розвиток українського ораторського мистецтва.

Історія слов'янського красномовства

Її базою слугували: антична риторика та західноєвропейські думки.

Риторика в античні часи була популярною і заклала основу подальшого свого розвитку.

В Середньовіччя панували догматизм і схоластика. Католицизм пригнічував риторику поза церквою.

В кінці Середньовіччя почалося відновлення ораторського мистецтва у системі освіти.

Першим описом історії слов'янської риторики є праця В. Аннушкіна «Перша російська «Риторика»» (1989)

Ритори Київської Русі:

Іларіон

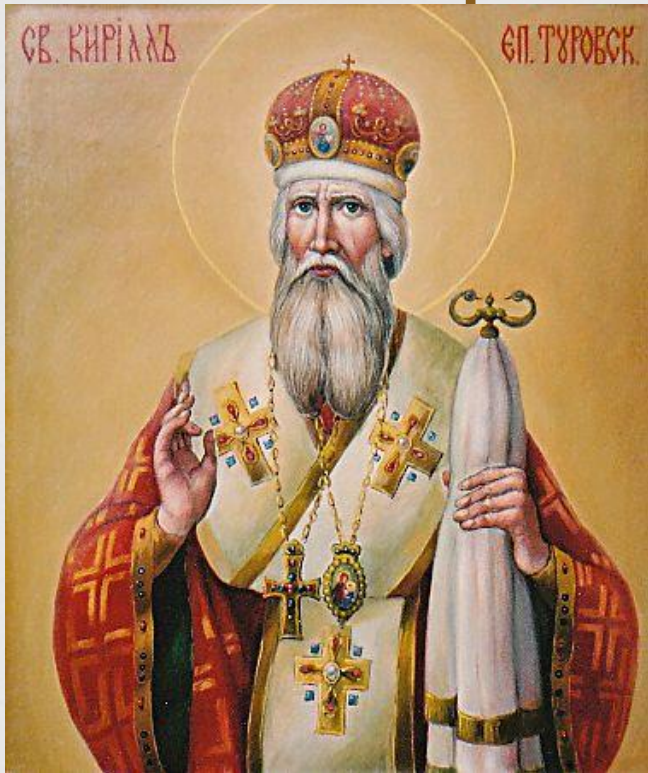
œПерший руський митрополит, давньоруський письменник, талановитий оратор.

œНайвідоміша його проповідь – «Слово про закон і благодать». Це перший публіцистичний ораторський твір давньої літератури, який по суті є церковно-політичним трактатом, написаним під час військових сутичок Русі з Візантією.

œПатріотично виступав проти

Ритори Київської Русі:

Кирило Туровський

☞ Блискучий оратор і представник урочистого й учительного красномовства на Русі.

☞ Яскравий приклад творця величально-похвальних промов, якого називають великим «піснетворцем» Русі.

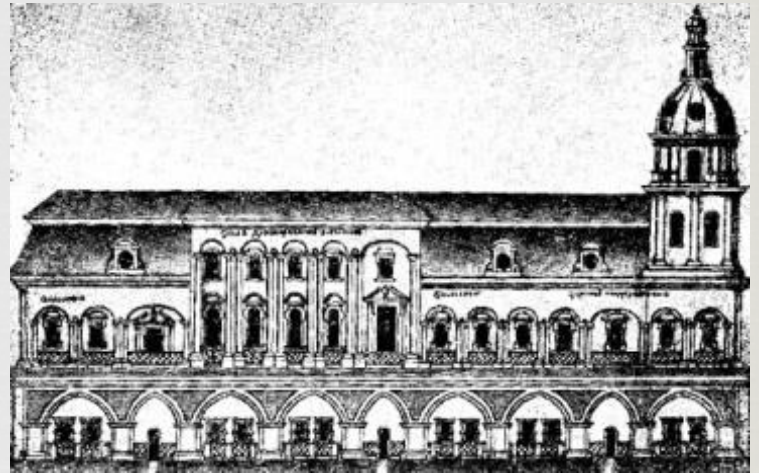
☞ Велику риторичну цінність становить «Слово в новий тиждень після пасхи», яке К. Турковський склав за суворими умовами красномовства

Києво-Могилянська Академія

☞ Заснована 1632 р., мала статус європейського навчального закладу.

☞ Мала національне спрямування, керувалася методами навчання кращих західноєвропейських університетів. Її вихованці здобували різнобічну високу освіту.

☞ Усі підручники академії були рукописними, бо кожен викладач складав свій курс

Києво-Могилянська Академія

œПершим друкованим підручником риторики була «Наука албо Способ зложеня казаня» проф. Іоанікія Галятовського.

œОраторське мистецтво було найпопулярнішим предметом в академії, бо мало постійне практичне застосування.

Студентів навчали складати промови, писати різні види листів тощо.

œКиєво-Могилянська

Випускники КМА: Феофан Прокопович

✧ Видатний слов'янський оратор, вчений, письменник, політичний і громадський діяч, один із засновників стилю українського бароко. Був радником Петра Першого, главою «Ученої дружини».

✧ Автор трактатів, проповідей: «Духовний регламент», «Слово о власти и чести царской», «Правда воли монаршей» та ін.. Автор «Букваря» і «Риторики» з 10 томів.

✧ Протягом 1708-1709 рр. читав у Києво-Могилянській академії

Випускники КМА: Михайло Ломоносов

∞ Великий вчений-енциклопедист, родоначальник матеріалістичної філософії, поет. Став теоретиком красномовства як автор «Краткого руководства к красноречию», «Краткого пособия к риторике в честь любителей словесности», «Российской грамматики».

∞ Розрізняв такі фактори обдарованого оратора: душевні, особливо гострий розум і пам'ять, та фізичні – сильний та приємний голос, поставлений вигляд.

∞ Учений так класифікував структуру

Видатні риторичи ХІХ ст.

☞ **Олексій Мерзляков** – поет, критик, професор Московського університету. Створив першу кафедру російського красномовства, віршування й мови. Був учителем О. Грибоедова, П. Вяземського, М. Муравйова, І. Тургенєва.

☞ **Михайло Сперанський** – граф, відомий державний діяч, радник Олександра І, ініціатор створення Державної ради. Автор «Правил вищого красномовства», вказав задачі риторики: винайдення, розміщення і виклад.

☞ **Микола Кошанський** – професор російської та латинської словесності у Царськосельському ліцеї, вчитель О. Пушкіна. Автор підручників риторики, в яких приділяв значну увагу психології, логіці, поетичності.

☞ **Костянтин Зеленецький** – професор Рішельєвського ліцею в Одесі, автор статей з філософії, логіки, словесності. Автор «Дослідження про риторику» та «Дослідження значення побудови й розвитку слова людського і додаток сього дослідження до мови російської».

Історія риторики ХХ ст.

☞ Друга половина ХІХ ст. є часом поступового занепаду риторики як науки. В 1850-1917 рр. із шкіл та вузів виганялися ораторські види промов, що тяжко відзначилося на загальному рівні освіти.

☞ Останньою «риторичною хвилею» в Росії початку ХХ ст. є відкриття у 1919 р. у м. Петрограді унікального навчального закладу – **Інституту Живого Слова** – на чолі з професором Всеволодським-Гернгросом та його сподвижниками. Тут готували педагогів загальноосвітньої школи, викладачів, ораторів, поетів тощо. Заклад мав відділи: науковий, навчальний та просвітницький; організовував дебати, мітинги, лекції тощо.

☞ В добу Сталіна через застій культури падає інтерес і до риторики і тривалий час, аж до незалежності, в цій сфері не було жодного розвитку.

Висновки:

☞ Основою давньої слов'янської риторики слугували антична риторика та західноєвропейські думки.

☞ Найбільшого розквіту саме українська риторика досягла в часи Київської Русі та Києво-Могилянської академії.

☞ Певний вплив на українську риторичу XVIII-XX ст. мала російська культура, бо українські землі тривалий час були під владою спершу Російської імперії, а потім СРСР.

☞ Доба незалежності надала ораторській майстерності нового життя, принісши нові течії та погляди, притаманні часу.

Список використаних джерел:

☞ Інтернет-сайт: www.ukrtvory.com.ua

☞ Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво.

Підручник. – К.: Алерта, 2014. – 238 с.

☞ Сагач Г. М. Золотослів : навчальний посібник для середніх і вищих навчальних закладів. – К. : Райдуга, 1993. – 378 с.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

